

ERTELENMİŞ VERGİLERİN FİNANSAL TABLO KULLANICILARI AÇISINDAN ÖNEMİ

Numan Emre Ergin

Vergi Başmüfettişi, GÜSBE, Muhasebe-Finansman Doktora Öğrencisi, n.emre.ergin@hotmail.com

Yıldız Ayanoğlu

Prof.Dr., Gazi Üniv. İİBF, İşletme Bölümü Öğretim Üyesi, yıldiz.ayanoglu@gazi.edu.tr

ÖZET

Ertelenmiş vergiler, varlık ve borçların defter değerleri ile vergiye esas değerleri arasındaki geçici farklardan, gelecek dönemlere devreden kullanılmamış mali zararlardan ve vergi avantajlarından kaynaklanmakta olup dönemsellik ilkesi gereği finansal tablolarda dönem vergilerinden ayrıca raporlanmaktadır. Ertelenmiş vergiler finansal tablo kullanıcıları açısından önemli bilgiler taşır ve detaylı analize tabi tutulmalıdır. Yapılan çalışmalar, ertelenmiş vergilerin oran analizi, muhasebe politikası seçiminde tutuculuk derecesini belirleme, sermaye yapısı, vergi reformlarına olan kurumsal tepkiyi ölçme, gelecekte ödenecek vergileri öngörme, firma değeri ve hisse senedi fiyatları, kârın kalitesi ve kâr yönetimi konularında önemli bilgiler sağladığını ortaya koymuştur.

Anahtar Kelimeler: Ertelenmiş Vergi, Finansal Analiz, Finansal Tablo, Oran Analizi, Karın Tutuculuğu, Sermaye Yapısı, Kar Kalitesi, Kar Yönetimi

THE IMPORTANCE OF DEFERRED TAXES FOR FINANCIAL STATEMENT USERS

ABSTRACT

Deferred taxes, which result from the temporary differences between the book value and tax base of assets and liabilities, the carryforward of unused tax losses and tax credits, are reported separate from the current tax liabilities due to matching principle. Deferred taxes carry information of great significance and should be analyzed in detail. Researches have shown that deferred taxes provide significant information in ratio analysis, earnings conservatism, capital structure, corporate reaction against tax reforms, firm value and stock prices, earnings quality and earnings management.

Keywords: Deferred Tax, Financial Analysis, Financial Statements, Ratio Analysis, Earnings Conservatism, Capital Structure, Earnings Quality, Earnings Management

1. GİRİŞ

Ertelenmiş vergi finansal tablolar ile kurumlar vergisi beyannamesi arasındaki ilişkiyi kuran bir köprüdür. Ertelenmiş vergi, bir taraftan bilançoda diğer taraftan kâr/zarar tablosunda (diğer kapsamlı gelirin bir parçası olarak doğrudan özkaynaklarda muhasebeleştirildiği durumlar hariç) muhasebeleştirilmektedir. Ayrıca, ertelenmiş vergi sadece bilanço içindeki kalemlerden değil, bilanço dışı kalemlerden (özellikle türev işlemler nedeniyle) de kaynaklanabilmektedir. Ertelenmiş vergiler finansal tablolar üzerinde, hem tablo kalemi olarak hem de dipnot açıklamaları itibariyle önemli etkiye sahiptirler. Dolayısıyla, finansal tablo kullanıcıları açısından ertelenmiş vergiler önemlidir ve bu kalemde izlenen ve açıklanan tutarların dikkatle analiz edilmesi gerekmektedir.

2. ERTELENMİŞ VERGİLERİN ORAN ANALİZİNDEKİ ÖNEMİ

Oran analizi ile mali tablolarda yer alan tutarların nispi ilişkileri incelenerek işletmenin mali durumu ve finansal performansı hakkında bilgi edinilmektedir. Mali tablolardaki verilerden hareketle çok sayıda oran hesaplamak mümkündür. Fakat bu noktada önemli olan aralarında anlamlı ilişki olan kalemleri tespit ederek bu oranları kurmak ve yorumlanabilir bilgi haline getirmektir. Hesaplanan oranlar tek başlarına çok az anlam ifade ederken, diğer ilgili oranlar, geçmiş yıllara ilişkin oranlar ve sektör ortalamaları ile karşılaştırılmalarıyla daha anlamlı bilgi ifade eder duruma gelirler. Oranlar işletme faaliyet sonuçları ile mali durumunu değerlemedeki kullanılış amaçları dikkate alınarak; Likidite Oranları, Mali Yapı Oranları, Faaliyet Oranları ve Kârlılık Oranları olarak dört grupta toplanır.

Ertelenmiş vergilerin bir yandan bilançoda vergi borcu veya vergi alacağı olarak, diğer taraftan gelir tablosunda bir gider veya gelir (ertelenmiş vergi gideri/geliri) olarak kaydedilmesi, oran analizi açısından önemli etkiler doğurur. Ertelenmiş vergiler bilançoda duran varlık ve uzun vadeli yabancı kaynaklarda raporlandığından, likidite oranları üzerinde etkisi olmayacaktır. Ayrıca ticari alacak, ticari borç, net satışlar, net işletme sermayesi değişmediğinden, duran varlık-toplam aktif-özkaynak aktif devir hızı gibi bazı oranlar hariç, faaliyet oranları üzerinde de etkili olmayacaktır. Ertelenmiş vergilerin etkisi daha çok

mali yapı oranları ile kârlılık oranlarında görülür. Bu etki aşağıdaki basit örnekte görülebilir.

Örnek: ABC işletmesinin belli bir yıla ilişkin bilanço ve gelir tablosundan seçilmiş bazı kalemler şunlardır.

Net Satışlar	1.000	Toplam Borçlar	4.000
Net Kâr	100	Toplam Öz Kaynaklar	1.000
		Aktif/Pasif Toplamı	5.000

İşletenin geçmiş yıllardan devreden mali zararının 800 TL, vergi oranının % 20 olduğu bir ortamda, işletmenin kullanılmamış mali zarardan kaynaklanan ertelenmiş vergi etkisinin hesaplandığı ve hesaplanmadığı durumlardaki finansal tablo kalemleri ve oran analizi aşağıdaki gibi olacaktır.

	Ertelemiş Vergi Hesaplanmadığı Durum	Ertelemiş Vergi Hesaplandığı Durum
Net Satışlar	1.000	1.000
Net Kâr	100	260*
Ertelenen Vergi Alacakları	-	160
Toplam Borçlar	4.000	4.000
Toplam Öz Kaynaklar	1.000	1.160
Aktif/Pasif Toplamı	5.000	5.160

* Ticari Kâr + Ertelemiş Vergi Geliri = 100 + (800 x 0,20) = 260

İşletmenin kullanılmamış mali zararlardan kaynaklanan 160 TL (800 x 0,20) Ertelenen Vergi Varlığı doğmuştur. Böylece, aktif toplamında ertelenen vergi tutarı kadar artış olmuştur. Bu artış, aynı zamanda bir öz kaynak ve gelir tablosu unsuru olan dönem kârında daha az gider (ertelenmiş vergi geliri) yazmak yoluyla artış yaratmıştır. Bu durumda, ertelenmiş vergi etkisinin hesaplandığı ve hesaplanmadığı durumlardaki işletmeye ait bazı mali yapı ve kârlılık oranları aşağıdaki gibi olacaktır.

Oranlar	Ertelenmiş Vergi Hesaplanmadığı Durum	Ertelenmiş Vergi Hesaplandığı Durum	Oranlardaki Değişim
KÂRLILIK ORANLARI			
Kar Marjı (Net Kâr/Net Satışlar)	0,10 (100/1.000)	0,26 (260/1.000)	%160 artış [(0,26-0,1)/0,1]x100
Varlıkların Getirisi (Net Kâr /Toplam Aktif)	0,02 (100/5.000)	0,05 (260/5.160)	%150 artış [(0,05-0,02)/0,02]x100
Özkaynakların Getirisi (Net Kâr /Özkaynak)	0,10 (100/1.000)	0,23 (260/1.160)	%130 artış [(0,23-0,10)/0,01]x100
MALİ YAPI ORANLARI			
Finansal Kaldıraç Oranı (Borçlar/Toplam Aktif)	0,80 (4.000/5.000)	0,78 (4.000/5.160)	%3 azalma [(0,78-0,80)/0,80]x100
Finansman Oranı (Özkaynak/Toplam Borç)	0,25 (1.000/4.000)	0,29 (1.160/4.000)	%16 artış [(0,29-0,25)/0,25]x100
Özkaynakların Aktif Toplamına Oranı (Özkaynak/ Toplam Aktif)	0,20 (1.000/5.000)	0,23 (1.160/5.160)	%15 artış [(0,23-0,20)/0,20]x100

Yukarıdaki örnekte, (net) ertelenmiş vergi varlığı ve dolayısıyla ertelenmiş vergi geliri olması durumu incelenmiştir. Ertelenmiş vergi varlığı/geliri hesaplanması halinde işletmenin kârlılık ve mali yapı oranlarında iyileşme olmaktadır. (Net) ertelenmiş vergi borcu ve dolayısıyla ertelenmiş vergi gideri olması durumunda ise tersi sonuçlar ortaya çıkacaktır. Analizde kullanılan oranlar artırılabilir, ancak durum değişmeyecektir. Ertelenmiş vergilerin hesaplanması durumunda, hesaplanmadığı duruma göre mali yapı ve kârlılık oranları değişecektir. Bu durum ise işletmenin gerek kendi içinde gerek diğer işletmeler açısından yaptığı karşılaştırmayı etkileyecektir. Ertelenmiş vergilerin

oran analizini etkilemesi bir şirketin finansal tablolarını manipüle etmesi imkânını yaratacaktır.¹ Oranlarını iyileştirmek isteyen bir şirket, çeşitli TMS/TFRS'lerde tanınan bazı takdir yetkilerini kullanarak daha fazla/az ertelenmiş vergi hesaplamak suretiyle çeşitli finansal oranlara etki edebilir. Bu nedenle, finansal tablo kullanıcılarının ertelenmiş vergilere ilişkin dipnot açıklamaları dikkatlice analiz etmeleri gerekmektedir.

Ertelenmiş vergilerin oran analizine etkisine ilişkin olarak, İMKB'de işlem gören, tekstil sektöründe faaliyet gösteren 13 şirketin 2009 yılı finansal tabloları dikkate alınarak ertelenmiş vergilerin hesaplandığı ve hesaplanmadığı durumlar için yapılan bir arařtırmada² sürdürülen faaliyetler dönem kârının satışlar içindeki payı incelendiğinde, ertelenmiş verginin dikkate alınmasıyla, dönem sonunda kâra geçmiş şirketler üzerinde etkisi, az da olsa artış yönünde, dönem sonunda zarar etmiş olan şirketlerin üzerinde etkisi ise azalış yönünde olmuştur. Varlıkların verimli kullanılıp kullanılmadığını gösteren Sürdürülen Faaliyetler Dönem Kârı/Toplam Varlıklar oranı incelendiğinde, ertelenmiş verginin aktif kârlılık üzerinde etkisinin fazla olmadığı; oranın 9 şirkette oranın azalma, 2 firmada artış gösterirken 2 firmada değişmediği görülmüştür. Görülen azalma ise artıştan daha şiddetlidir. Ertelenmiş verginin özkaynaklar kârlılık oranı üzerindeki etkisi ise genelde olumsuz yönde olmuştur (10 şirkette azalma, 2 şirkette artış olmuş, 1 şirkette değişim olmamış, azalışların şiddeti artışa göre daha fazladır). Ertelenmiş verginin finansman oranı olan Özkaynaklar/Kaynaklar Toplamı üzerindeki etkisi diğer oranlara göre daha fazla olmuştur. (10 şirkette azalma, 3 şirkette artış olmuş olup azalmanın şiddeti artışa göre çok daha fazladır.) Böylece, ertelenmiş vergilerin oran analizindeki etkisi ampirik olarak da ortaya konulmuştur.

¹ Ertelenen vergilerin gerçek bir işletmenin finansal oranları üzerindeki etkisini açıklayan kapsamlı bir örnek için bakınız: AYANOĞLU Yıldız, "Dönem Net Karının Belirlenmesi ve Ertelenen Vergi Etkilerinin Finansal Tablolara Yansıtılması", Gazi Ün.v. Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2001, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Bölüm 4.

² YERELİ, Ayşe, KAYALI, Nilgün, ve YEĞİNBOY, Yasemin. (2012). TMS 12-Gelir Vergileri Standardına Göre, Ertelenmiş Vergi Varlığı ile Yükümlülüklerinin Muhasebeleştirilmesi ve Mali Tablolar Üzerindeki Etkisi. *Dayanışma Dergisi*, Nisan 2012, Sayı 114, 16-26.

3. ERTELENMİŞ VERGİLERİN İŞLETMENİN MUHASEBE POLİTİKASI SEÇİMLERİNİN TUTUCULUK DERECESİNİ BELİRLEMEDE ÖNEMİ

Bir işletmenin muhasebe politikalarının seçiminin belirlenmesi, o işletmenin kârının kalitesinin tespit edilmesi açısından önemlidir. Hızlandırılmış amortisman ayırma gibi konzervatif (tutucu) tercihler, normal amortisman ayırma gibi daha liberal tercihlere kıyasla, kârı ve varlıkların değerini azaltır. Bir işletmenin muhasebe politika seçimlerinin tutuculuğunu değerlendirmede vergi giderlerine ilişkin finansal tablolarda yapılan açıklamalar yol gösterici olabilir. Bu noktada, aşağıdaki oran kullanılmak suretiyle vergi öncesi muhasebe kârı (ticari kâr) ile vergiye tabi (mali) kâr kıyaslaması yapılarak bir değerlendirme yapılabilir³.

$$\begin{array}{l} \text{Cari dönem kârının} \\ \text{tutuculuğu} \\ \text{(Earnings Conservatism)} \end{array} = \frac{\text{Sürekli farklardan arındırılmış vergi öncesi} \\ \text{muhasebe kârı}}{\text{Vergiye tabi kâr}}$$

Yukarıdaki oranın paydasında, kurumlar vergisinin hesaplanmasında matrah olan vergiye tabi kâr yer almaktadır. Bir işletme genellikle daha az vergi ödemek isteyeceğinden vergiye tabi kârı minimize etmek ister. Bu nedenle, oranın paydası tutucu bir kıstası (benchmark) temsil eder. İşletmeler genellikle vergi beyannamelerini kamuoyuyla paylaşmadıklarından vergiye tabi gelir (mali kâr) rakamı finansal tablolarda yer almaz. Dolayısıyla, vergiye tabi kâr rakamı "Cari Dönem Vergisi / Marjinal Vergi Oranı" formülüyle dolaylı olarak hesaplanır. Kârın tutuculuğu oranının payı ise muhasebe yöntemi tercihleri ve muhasebe tahminleri (şüpheli alacak, varlıkların faydalı ömrü, reklam ve ar-ge gibi zorunlu olmayan harcamalar gibi) işletmeler için mevcut serbestlikleri bir araya getirir. Dolayısıyla paydaki tutar, oldukça agresif (kâr artırıcı) veya oldukça tutucu (kâr azaltıcı) bir yelpazede değişir. Ayrıca paydaki tutar, mali kârın hesaplanmasında dikkate alınmayan ve hiçbir zaman tersine dönmeyecek olan sürekli farkların muhasebe kârı-mali kâr karşılaştırmasını bozacağından, muhasebe kârının sürekli farklar açısından düzeltilmesini gerektirir.

³ Bu konuda detaylı bilgi için bkz. REVSINE, COLLINS ve JOHNSON, 2005, Financial Reporting and Analysis (3.ed), Prentice Hall, New Jersey, s. 716-719.

Kârın tutuculuğu oranının 1'e yakın olması nispeten finansal raporlamada tutucu tercihin göstergesidir. Oranın 1'den büyük olması ise agresif bir tercihe işaret eder. Finansal tablo kullanıcıları, söz konusu oranın bir işletmede zaman içindeki değişimine ve diğer firmalara bakarak bir işletmenin muhasebe tercihlerinin tutuculuğu noktasında fikir edinebilirler. Oranın zaman içinde düşmesi agresif tercihlerden daha tutucu tercihlere geçildiğini, artması ise daha agresif tercihlerin yapıldığına işaret eder.

Kârın tutuculuğu oranının kullanılması beraberinde bazı sınırlamaları da içermektedir. Birinci olarak, bir işletmeye ilişkin olarak farklı zamanlarda yapılan karşılaştırma, söz konusu zamanlarda yapılan vergi kanunu değişikliklerini yansıtmaz. İkinci olarak, farklı sektörlerdeki firmaların karşılaştırılmasında oranın kullanımında ihtiyatlı olmak gerekir. Çünkü sermaye yoğunluğuna bağlı olarak farklı sektörlerde farklı vergi yükleri olabildiği gibi bazı vergi kurallarının sadece belli sektörlere uygulanabildiği durumlar olabilir.

4. ERTELENMİŞ VERGİLERİN İŞLETMENİN SERMAYE YAPISI ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

Çeşitli çalışmalar, bilanço dışında yer alan “borç dışı vergi kalkanları (non-debt tax shields)”nın işletmelerin borçlanma kararları üzerinde etkili olduğunu göstermiştir. Vergi kalkanına sahip işletmeler daha az borç kullanmaktadırlar.⁽⁴⁾

Bilindiği üzere, finans literatüründe vergi kalkanı, genellikle faiz gibi ödemelerin yapılması nedeniyle vergiye tabi kârın azaltılması yoluyla firma değerinin artırılması şeklinde tanımlanmaktadır. Diğer bir ifadeyle, firmalar belli bir düzeye kadar daha fazla borçlanarak, ödedikleri borç faizlerinin yarattıkları vergi kalkanları sayesinde firma değerini artırır. Ancak, bu etkinin olması için faiz ödemelerinden doğan vergi kalkanının kullanılabileceği yeterli kârın (faiz ve vergi öncesi kârın) olması ve borç faizinin vergi matrahından indirilebilmesi gerekir. Firma faaliyetlerinden zarar etmişse, borç faizleri vergi kalkanı oluşturmadığı gibi zararı daha da artırır. Bu durumda, borç faizi dışındaki bazı faktörler vergi kalkanı etkisi yaratabilir. DeAngelo and Masulis (1980) amortisman indirimleri, ileriye taşınan mali zararlar ile yatırımlar için sağlanan vergi avantajlarının (investment tax credits) borç dışı vergi kalkanı

⁴ Graham and Tucker (2006), Frank, Lynch, ve Rego (2009) ve Wilson (2009).

olarak değerlendirilebileceğini ve bunların borçlanmanın yerine geçebileceğini söylemiştir. MacKie-Mason (1990), Givoly vd. (1992) Shenoy and Koch (1996), Graham and Tucker (2006) da vergi dışı vergi kalkanları ile borçlanma arasında negatif bir ilişki tespit etmiştir. MacKie-Mason (1990), “vergi tükenmişliği etkisi (tax-exhaustion effect)” nedeniyle borç dışı vergi kalkanlarının, firmanın faiz giderlerine ilişkin marjinal vergi oranlarını etkilediği sürece borçlanmayı etkilediğini ileri sürmüştür. Net ertelenmiş veri varlığı (ertelenmiş vergi varlığı ile ertelenmiş vergi borcu arasındaki fark), firmanın gelecekteki marjinal vergi oranını etkileyebilecek vergi ödemelerindeki değişikliği doğrudan ölçer. Net ertelenmiş vergi varlığı (borcu) raporlayan firmaların daha az (fazla) borçlandıkları yani finansal kaldıraç kullandıkları gözlenmiştir⁵.

Wells (2008), ayrılan vergi karşılığı ile ödenen vergi arasındaki fark olarak tanımladığı vergi marjının (tax spread) borç dışı vergi kalkanını temsil ettiğini ileri sürmüş ve tanımladığı vergi farkı ile borçlanma arasında negatif bir korelasyon bulmuştur⁶.

Görüldüğü üzere, ertelenmiş vergi varlığına neden olan faktörler (özellikle mali zararlar ve vergi avantajları) borç dışı vergi kalkanı olarak işletmenin borçlanma kararlarını ve dolayısıyla sermaye yapısını etkilemektedir. Örneğin somut olarak, Graham, vd. (2004), Kahle ve Shastri (2005) ile Shivdasani ve Stefanescu (2010), çalışanlara sağlanan faydalardan kaynaklanan muhasebe kârı - mali kâr farkının borç dışı vergi kalkanı yarattığını ortaya koymuştur.

5. ERTELENMİŞ VERGİLERİN VERGİ REFORMLARINA OLAN KURUMSAL TEPKİYİ ÖLÇMEDE ETKİSİ

Yaygın kanat, şirket yöneticilerinin vergi sonrası kârı artıracığı için vergi oranlarının düşmesini isteyecekleri yönündedir. Bu kanaat, birçok firma için uzun vadede doğru olsa da vergi oranlarındaki düşmenin kısa vadeli etkileri firmadan firmaya değişebilmektedir. Firmaların tutumlarındaki bu farklılıklar

⁵ HARRINGTON, Christine; SMITH, Walter; TRIPPEER, Donald. (2012). Deferred Tax Assets And Liabilities: Tax Benefits, Obligations And Corporate Debt Policy. *Journal of Finance & Accountancy*, 2012, Vol. 11, s. 2, 3.

⁶ Wells (2009) vergi marjını şöyle formüle etmiştir:
Toplam Vergi Marjı = Toplam Vergi Gideri – Ödenen Vergiler
Cari Dönem Vergi Gideri = Toplam Vergi Gideri – (Ertelenmiş Vergiler + Yatırım Vergi Avantajı)
Cari Dönem Vergi Marjı = Cari Dönem Vergi Gideri – Ödenen Vergiler

vergi oranı değişikliklerine yönelik firmaların desteklerini etkiler. Bir kurumlar vergisi reformunun, reformun kabul edildiği yılda bir firmanın raporlanan kârı üzerindeki etkisi ve firmanın bu reforma nasıl tepki vereceği, kısmen o firmanın net ertelenmiş vergi pozisyonunun işareti ve şiddeti ile ilgilidir⁷.

Ertelenmiş vergi varlığının/borcunun varlığı, kurumlar vergisi oranı değişikliklerine olan geçici tepkilerini anlamada yardımcı olduğu gibi vergi oranı değişikliklerinin gelir etkisini tahmin etmeyi de zorlaştırır. Ertelenmiş vergi pozisyonu, vergi değişiklikleri karşısında firmaların gelirin tanınması zamanını yeniden gözden geçirmeleri için ek bir dürtüye yol açar; bu durum da vergi gelirini etkileyebilir. Vergi oranı indirimleri planlanmışsa, yüksek tutarda ertelenmiş vergi varlığına sahip firmalar, mevcut yüksek vergi oranlarından ertelenmiş vergi yararlarını kullanmak için gelirin tanınmasını (muhasabeleştirilmesini) hızlandırmak isterler. Ertelenmiş vergi varlığı veya borcu olmayan firmalar için bu öngörü tersine döner ve bu firmalar için gelirlerini düşük vergi oranlarının yürürlüğe gireceği dönemlere kaydırma ister. Yüksek tutarda ertelenmiş vergi borcuna sahip firmalar da benzer ama daha güçlü bir tutum sergiler, yani gelirlerin kaydedilmesini erteler. Scholes, Wilson, ve Wolfson (1992) ile Guenther (1994), ABD'de vergi oranlarını düşüren 1986 yılındaki vergi reformunu(8) incelemişler ve birçok firmanın düşük vergi oranlarından yararlanmak için gelirlerinin muhasabeleştirilmesini ertelediklerini bulmuşlardır. Givoly ve Hayn (1992) piyasaların ertelenmiş vergi borcunu gerçek bir yükümlülük olarak değerlendirdiğini, özellikle örneklemelerindeki firmaların anormal getirilerinin, piyasanın vergi oranları düşünce ertelenmiş vergi borçlarının düşeceği beklentisine uygun olarak, ertelenmiş vergi borcunun tutarıyla pozitif bir ilişkisi olduğunu göstermiştir. Maydew (1997) söz konusu vergi reformunun hemen ertesinde net faaliyet zararı raporlayan firmaları incelemiş ve bu firmaların zararlarını vergi oranlarının yüksek olduğu önceki yıllara taşımaya imkân sağlamak adına zararlarını daha artırmak için gelirlerini ertelediklerini veya giderlerini hızlandırdıklarını göstermiştir. Poterba, Rao ve Seidman (2011), 2004 yılında

⁷ POTERBA, James M., RAO, Nirupama S., and SEIDMAN, Jeri K.. (2011). Deferred Tax Positions and Incentives For Corporate Behavior Around Corporate Tax Changes. *National Tax Journal*, March 2011, 64 (1), s. 2.

⁸ Söz konusu reformla ABD'de kurumlar vergisi oranı %46'dan %34'e inmiştir.

ABD piyasa değerinin %40'nı kapsayan büyük Şirketler üzerinde 1993-2004 yılları arasını kapsayan döneme ilişkin olarak yaptıkları araştırmada, Şirketlerin mali kâr ile muhasebe kârı arasındaki farkın büyük bölümünün geçici farklardan (zellikle, gerçeğe uygun değerleme (mark-to-market), duran varlıkları değerlemesi ve finansal kiralama ilişkin düzenlemelerin farklılıkları ile değerleme karşılığı ayrılması) olduğunu, kurumlar vergisi oranında indirim yapılacağı duyurusu ile incelenen Őirketlerin⁹ üçte birinin gelirlerinin muhasebeŐtirilmesini vergi oranının yüksek olduğu döneme kaydirdıklarını ortaya koymuşlardır. Bu sonuçlar, firmaların önceden açıklanmıŐ vergi oranları deęiŐiklikleri karşısında, gelirlerini dönemler arasında kaydırma Şeklinde ayarladıklarını ve bu ayarlamaların ertelenmiş vergi pozisyonlarına göre deęiŐtięini göstermektedir.

6. ERTELENMİŞ VERGİLERİN GELECEKTE ÖDENECEK VERGİLERİ ÖNGÖRMEDEKİ ETKİSİ

Son zamanlarda yapılan araştırmalar, gelecekte ödenecek vergiler ile ertelenmiş vergiler arasındaki ilişkinin ertelenmiş vergi varlığının veya borcunun gelecekte tersine dönüp dönmeyeceğine veya ne zaman dönüp döneceğine bağlı olduğu noktadaki yaygın görüŐün aksine sonuçlar ortaya koymuştur. Özellikle Guenther ve Sansing (2000, 2004) ile Dotan (2003), ertelenmiş vergi varlığı ve borcunu oluŐturan öğeleri, ertelenmiş vergiye neden olan gelir veya giderin muhasebe kârında mali krdan önce veya sonra muhasebeŐtirilmesine göre ikiye ayırdıktan sonra Őu sonuçlara ulaŐmıŐlardır. Giderlerin (gelirlerin) mali krdan önce muhasebe kârında dikkate alınması durumunda (rneğin garanti karşılıkları, yeniden yapılandırma giderleri, çalışanlara sağlanan faydalar gibi) ertelenmiş vergi varlığı (borcu) vergiyle ilgili nakit akışlarının gerçekleşmesinden önce finansal tablolarda raporlanır. Dolayısıyla söz konusu durumda, ertelenmiş vergi varlığı (borcu), ertelenmiş vergi hesabının tersine dönecekleri gelecek zamandaki vergi faydalarına (demelerine) ilişkin olarak ileriye dönük bir bilgi sağlamaktadır. Ters durumda ise, yani giderlerin (gelirlerin) muhasebe kârında mali krdan sonra dikkate alınması durumunda (rneğin vergisel açıdan hızlandırılmış amortisman

⁹ Araştırmada kullanılan örneklemin yarısından fazlası net ertelenmiş vergi borcu raporlamıŐ olup ortalama ertelenmiş vergi borcu ortalama ertelenmiş vergi varlığından fazladır.

ayrılması gibi), ertelenmiş vergi borcu (varlığı) vergiyle ilgili nakit akışlarının gerçekleşmesinden sonra finansal tablolarda raporlanır. Dolayısıyla söz konusu durumda, ertelenmiş vergi borcu (varlığı) gelecekteki vergi ödemeleri (yararları) ile ilgili olmaz ve ertelenmiş vergi hesabının tersine döndüğü zaman gelecekteki vergi ödemelerini etkilemez. Ayrıca, Guenther ve Sansing (2000, 2004), yeni oluşan geçici farkların, önceki geçici farkların tersine dönmesinden doğan vergiyle ilgili nakit akışlarını dengelemediğini belirtmişlerdir.

Laux (2013), yaptığı araştırmada yukarıda bahsedilen çalışmalarda ulaşılan sonuçların yatırımcılar tarafından anlaşıldığını ortaya koymuştur. Diğer bir ifadeyle, yatırımcılar gelir ve giderlerin muhasebe kârında mali kârdan önce dikkate alınmaları durumunda ertelenmiş vergi varlığı ve borcuna değer vermektedirler. Ayrıca, araştırmada yatırımcıların analizlerinde amortismanlardan kaynaklanan ertelenmiş vergi borcuna önem vermediklerini ortaya koymuştur.

7. ERTELENMİŞ VERGİLERİN FİRMA DEĞERİ VE HİSSE SENEDİ FİYATLARI ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

Finans literatüründe firmanın değeri çeşitli yöntemlerle hesaplanmakla birlikte, gelecekte yaratılan nakit akışları, gelecekteki kâr beklentileri ve kârın büyümesinin firma değerini etkilediği bilinmektedir. Araştırmalar, finansal tablolarda raporlanan ertelenmiş vergiler ve dipnot açıklamaları ile hisse senedi getirileri, kâr büyümesi (earning growth), firma değeri ve dolayısıyla hisse senedi fiyatları arasında ilişki kurulabileceğini ortaya koymuştur.

Bu konudaki ilk çalışmalar Beaver ve Dukes (1972) ile başlamış ve yazarlar ertelenmiş vergi bileşenleri ile hisse başına kâr arasında ilişki kurmuş, ertelenmiş vergileri içeren kârın ertelenmiş vergi içermeyen kâra göre piyasa getirisiyle daha yakın ilişkisi olduğunu göstermiştir. Rayburn (1986), vergi tahakkuklarının nakit akışlarına ilaveten piyasaya ek bilgi sağladığını göstermiştir. Amir, Kirschenheiter ve Willard (1997), ertelenmiş vergi varlığına/borcuna yol açan geçici farkların hangi genel kategorilerinin hisse senedi fiyatlarını etkilediğini araştırmış ve piyasanın ertelenmiş vergi varlığı/borcunu tersine dönme ihtimali ve zamanına göre dikkate aldıklarını ortaya koymuşlardır. Amir ve Sougiannis (1999) ise ileriye dönük olarak mali

zarar ve vergi avantajlarından kaynaklanan ertelenmiş vergi varlıklarının firmanın gelir beklentilerine olan etkisini ve bu beklentilere dayalı olarak ileri taşınan bu ertelenmiş vergi varlıklarının hisse senedi fiyatlarına olan etkisini araştırmış, söz konusu ertelenmiş vergi varlıkları ile hisse senedi fiyatları arasında pozitif bir korelasyon tespit ederek, piyasanın ertelenmiş vergi varlıklarını gerçek bir varlık gibi değerlendirdiğini ortaya koymuştur.

Benzer şekilde, Dhaliwal, Trezevant ve Wilkins (2000), LIFO rezervlerinin etkilerine yönelik yaptıkları çalışma sonucunda, bilançoda yer almayan ama dipnotlarda yer alan ertelenmiş vergi yükümlülüklerine ilişkin açıklamaların piyasa tarafından gerçek bir yükümlülük olarak değerlendirilerek firmanın hisse senetlerinin değerini etkilediğini göstermişlerdir.

Lev ve Nissim (2004), beklenen mali kâr ile muhasebe kârı arasındaki farkın kâr büyümesi (earning growth) ve kârın kalitesine olan etkisini araştırmış ve “mali kâr / muhasebe kârı” oranının, muhasebe kârı ile nakit akışlarının sağlamadığı bilgileri sağladığını ve “mali kâr / muhasebe kârı” oranının gelecekteki (5 yıla kadar) kâr artışı beklentileri hakkında bilgi verdiğini, cari fiyat kazanç oranıyla güçlü, ileriki hisse senedi getirisiyle ise zayıf bir bağının olduğunu ortaya koymuştur. Yazarlar “mali kâr / muhasebe kârı” oranının hisse senetlerinin 1 yıllık getirileriyle pozitif korelasyona sahip olduğunu göstermişlerdir.

Hanlon vd. (2005) beklenen mali kâr ile muhasebe kârından hangisinin piyasa getirisini daha iyi açıkladığına ilişkin yaptığı araştırmada, her ikisinin de getirileri açıklamada başarılı olduğunu, ancak muhasebe kârının bu ilişkiyi kurmada daha faydalı olduğunu göstermiştir. Ayrıca, kârdaki değişime ilişkin ön bilgi sahibi olunması durumunda elde edilecek getirileri değerlendirmek için portföy getirilerini incelemişler ve vergi öncesi muhasebe kârındaki (mali kârdaki) değişimin işaretinin ve şiddetinin bilinmesinin piyasa getirisinden düzeltilmiş olarak (market-adjusted) ortalama % 27,4 (% 21,1) getiri sağlandığını hesaplamışlardır.

Thomas ve Zhang (2007), beklenen mali kâr ile gelecekteki piyasa getirisi arasındaki ilişkiyi tespit için muhasebe kârını kullanmışlardır. Yazarlar, hisse senetlerinin gelecekteki getirilerinin muhasebe kârı ve mali kâra ilişkin sürpriz

faktörleri (cari çeyrek kârı ile 4 çeyrek önceki kâr arasındaki fark) üzerine regresyonu sonucunda, piyasa getirisiyle bağlantılı beklenen mali kâra ilişkin sürprizin ileriki 6 aya kadar olduğunu göstermişlerdir. Weber (2009) ise sadece düşük kalitede bilgi sunan şirketlerde, mali kâr-muhasebe kârı oranıyla gelecekteki getiriler arasında ilişki olduğunu; mali kâr-muhasebe kârı oranıyla ilgili istatistiksel olarak önemli öngörü hatalarının olduğunu ve mali kâr ile muhasebe kârı arasındaki fark arttıkça, bu hatanın arttığını söylemiştir. Yazar bu sonuçları, finansal analistlerin cari dönem vergisel bilgileri tahminlerini oluşturmada başarısız olmalarının piyasanın vergisel bilgileri tam ve derhal kullanmasındaki başarısızlığını açıklayan bir delil olarak göstermiştir.

Kumar ve Visvanathan (2003) ile Jung (2004), hisse senetleri fiyatlarının değerlendirme karşılıklarına (valuation allowance) ilişkin açıklamalarla, açıklamanın yapıldığı kısa süre içerisinde, ters yönde hareket ettiğini ve bu sonucun kâr yöneten firmalarda daha etkin hissedildiğini göstermişlerdir.

Frischmann vd. (2008) ile Robinson ve Schmidt (2009), raporlanmayan vergi faydalarının (örneğin koşullu vergilerin) piyasa tarafından nasıl fiyatlandırıldığını araştırmış ve piyasanın koşullu vergileri olumlu bir vergi planlaması olarak gördüğü sonucuna varmışlardır. Frischmann vd. (2008) koşullu vergi bakiyesinin anormal getiriler ile ilişkisini göstermiş; Robinson ve Schmidt (2009) ise bu pozitif ilişkinin yüksek kalitede açıklama yapan firmalarda daha az olduğunu belirtmiştir. Bu sonuç, piyasanın her ne kadar vergi planlamasını olumlu karşılasa da, bu vergi planlamasına yönelik açıklamaların potansiyel maliyetlerinin olabileceğini düşündüğünü göstermektedir.

Herborn vd. (2010) ileriye taşınan mali zararlardan kaynaklanan ertelenmiş vergi varlığının muhasebeleştirilmemesi (finansal tablolara yansıtılmaması) yoluyla şirket yönetiminin piyasaya şirketin gelecekteki performansına ilişkin sinyal gönderdiklerini göstermiştir. Dolayısıyla, finansal tablolara yansımayan zararın ileriye taşınmasından kaynaklı ertelenmiş vergi varlığındaki artış (azalma) gelecekteki vergi faydalarından yararlanma konusunda yönetimin kaygılarını (iyimserliğini) piyasaya taşımada bir araç olarak kullanılmaktadır.

Diehl (2013), IFRS uygulamasında ertelenmiş vergi varlığı ve borcu oluşumuna neden olan geçici faktörlerden hangilerinin spesifik olarak hisse senetleri fiyatlarını etkilediğine yönelik 600 şirket üzerinde yaptığı araştırmada, yatırımcıların duran varlıklarda amortisman ayrılması ve gerçeğe uygun değer uygulamalarından kaynaklanan ertelenmiş vergilere, hisse senedi fiyatlarının oluşumuna yönelik analizlerinde güveneceklerini belirtmiş; diğer geçici farkların hisse senedi fiyatları üzerinde önemli etkiler yaratmadığı; ayrıca, IFRS uygulamasının US GAAP uygulamasına göre hisse senedi fiyatlarını daha az etkilediği sonucuna ulaşmıştır.

8. ERTELENMİŞ VERGİLERİN KÂRIN KALİTESİNE ETKİSİ

Literatürde kârın kalitesi (earnings quality)¹⁰ konusunda üzerinde uzlaşılmış genel bir tanım olmamakla birlikte, yapılan çalışmalarda çeşitli özelliklerin bulunması durumunda kârın yüksek kalitede olacağı savunulmuştur. Yüksek kaliteli kârda literatürde aranılan özellikler şöyle özetlenebilir:

- a) süreklilik ve tahakkuk (persistence and accruals),
- b) kâr düzleştirme (earnings smoothness),
- c) asimetrik zamanlılık ve zamanında zarar kaydı (asymmetric timeliness and timely loss recognition)
- d) hedef tutturma (target beating),
- e) kıyaslama (benchmarking, zarardan kaçınma veya küçük kârlar açıklama)
- f) tahmin edilebilirlik,
- g) kâr, nakit ve tahakkuklar arasındaki ilişki.

Literatürde yapılan çalışmalar sonucunda, kârın kalitesi konusunda ulaşılan sonuçlar özetle şöyledir: Yüksek kalitede kâr sürdürülebilir ya da süreklilik gösteren kârdır. Mevcut döneme ait kâr, gelecek dönemlere ait kârların tahmininde ne kadar iyi kullanılıyorsa kalitesi de o kadar yüksektir. Gelecekte hisse senetleri fiyatlarındaki hareketleri ölçme gücüne sahip olan kâr yüksek

¹⁰ Kârın kalitesi konusunda detaylı bilgi için bkz. DECHOW, Patricia, GE, Weili, SCHRAND, Catherine. (2010). Understanding Earnings Quality: A Review Of The Proxies, Their Determinants And Their Consequences. *Journal of Accounting and Economics*, 50 (2010), 344–401.

kalitede kârdir. Kâr, esas faaliyetlerden elde edilen nakde yakınsa yüksek kalitededir. Yüksek tahakkuklar yapılması kârın kalitesini düşürür. Eğer aynı dönemde olan nakit akışları, tahakkuk eden kazanç ya da kârdan (zarar ya da kayıplardan) büyük (düşük) ise yüksek kaliteli kâr olarak ve ilişkili nakit akışları, kazanç ya da kârlardan (zarar ya da kayıplardan) daha düşük (yüksek) ise düşük kaliteli kâr olarak tanımlamaktadırlar. Bu bakış açısına göre, kazanılmamış gelirleri ve ertelenmiş giderleri olan bir şirketin kârının yüksek kalitede ve tahakkuk etmiş kazanç ile önceden ödenmiş harcamaları olan bir şirketin kârının ise düşük kalitede olduğu söylenebilir. Kâr kalitesinin nakit boyutu, bir defalık kâr ve zararların yanında tekrarlanan gelir ve giderlerle de ilgilidir. Örneğin, ertelenmiş vergi giderleri nakit çıkışı olmadan net kârı azalttığından kâr kalitesinin nakit özelliğini arttırır. Firma daha az kâr raporlar, ancak nakit akışları azalmamıştır⁽¹¹⁾.

Ertelenmiş vergilere ilişkin olarak finansal tablo dipnotlarında yapılan açıklamalar, kârın kalitesi konusunda yapılacak değerlendirmede kullanılabilir. Bu noktada ertelenmiş vergi borcundaki ani artışların nedenlerine bakılmalıdır. Örneğin, bir duran varlığın faydalı ömrüne ilişkin tahminin değişmesi sonucunda faydalı ömür uzatılmışsa daha az amortisman ayrılacak, muhasebe kârı ile mali kâr arasındaki fark artacaktır. Amortismandaki artış duran varlık yatırımlarının artmasından veya daha fazla amortisman ayrılmasına imkân veren vergisel değişikliklerden de kaynaklanabilir. Ertelenmiş vergi borcundaki artış, yatırımlardaki artıştan veya amortisman cetvelindeki değişmeden kaynaklanmıyorsa, kârı artırmak için varlığın faydalı ömrüne ilişkin olarak dipnotlarda açıklanmamış bir değişimin yapıldığına kanaat getirilebilir. Ertelenmiş vergi varlığındaki ani azalışlar da kârın kalitesinin bozulmasının işareti olabilir. Örneğin, şüpheli alacak, garanti karşılığı ayrılmasına yönelik muhasebe tahminlerdeki değişiklikler (daha fazla karşılık ayrılmasına yol açacak şekilde tahminlerin revize edilmesi) kârın kalitesinin gelecekte bozulmasına işaret edebilir. Eğer buna benzer muhasebe tahminlerindeki değişiklikler önemli olmadıkları gerekçesiyle (Değişikliklerin önemli olup olmadıkları işletme

¹¹ YEL, Tülay. (2009). Kâr Kalitesi ve Dönem Kârıyla Gelecek Dönem Kârları ve Hisse Senedi Getirileri Arasındaki İlişkinin İMKB'de Test Edilmesi. Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, s. 16.

yönetimi tarafından değerlendirilecektir.) dipnotlarda açıklanmamışlarsa ertelenmiş vergi varlıklarındaki azalma dikkatlice araştırılmalıdır⁽¹²⁾.

Lev ve Nissim (2004), “mali kâr / muhasebe kârı” oranının üç nedenle kârın kalitesini ölçmede kullanılabileceğini ileri sürmüşlerdir. İlk olarak, muhasebe kârında dikkate alınan ama mali kâra dahil edilmeyen şirket yönetiminin takdiri doğrultusunda yapılan tahakkuklar ileride tersine döneceklerinden kârın kalitesini azaltırlar. İkinci olarak, eğer şirketler mali kârı düzleştirmek için işlemlerin zamanlamasını ayararlarsa, cari döneme ilişkin beklenen mali kâr, yönetimin gelecekteki mali kâr değerlendirmesini yansıtmalıdır. Üçüncü olarak, şirketler genellikle vergisel açıdan gelir (indirim) kaydını muhasebe amaçlı kârından önce (sonra) yaptıklarından, yüksek mali kâr / muhasebe kârı oranı gelecekte daha fazla (az) muhasebe gelirini (giderini) öngörmelidir. Yazarlar, araştırmaları sonucunda, kâr büyümesinin mali kâr / muhasebe kârı oranı ile pozitif olarak ilişkili olduğunu bulmuşlardır.

Hanlon (2005), ertelenmiş vergi zamanlama farklarına yoğunlaşmış ve muhasebe kârı ile mali kâr arasındaki farkın kâr, nakit akışları ve tahakkukları etkileyip etkilemediğini test etmiştir. Yazar, muhasebe kârı ile mali kâr arasındaki aşırı farklara sahip şirketlerin daha az istikrarlı kâr, nakit akışları ve tahakkuklara sahip olduğunu; dolayısıyla muhasebe kârı ile mali kâr arasındaki aşırı farkların kârın kalitesini azalttığını göstermiştir.

9. ERTELENMİŞ VERGİLERİN KÂR YÖNETİMİNE ETKİSİ

Kâr yönetimi (earning management) konusunda genel kabul görmüş bir tanım olmamakla birlikte, konuya literatürde iki farklı açıdan bakılmaktadır. İlk bakış açısında kâr yönetimi, ortakların servetlerini maksimize etmek doğrultusunda, yöneticilerin sorumluluklarını yerine getirmek amacıyla yararlandıkları bir yönetim aracı olarak düşünülmektedir. İkinci bakış açısında ise kâr yönetimine, finansal tablo kullanıcılarını yanlış yönlendirmek amacıyla ekonomik olayların çarpıtılması şeklinde bakılmaktadır⁽¹³⁾. Schipper (1989) kâr

¹² REVSINE, COLLINS ve JOHNSON, 2005, s. 712-713.

¹³ AYARLIOĞLU, Mehmet Akif. (2007). *Kar Yönetimi Uygulamaları ve İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'nda Test Edilmesi*. Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, s. 43.

yönetimini; “bazı özel kazançlar elde etme niyetiyle, dışsal finansal raporlama sürecine kasıtlı bir müdahale” şeklinde ifade etmiştir.

Healy ve Wahlen (1999) ise kâr yönetimi açıklarken; “Kâr yönetimi, hem şirketin ortaya çıkan ekonomik performansı hakkında bazı çıkar sahiplerini yanlış yönlendirmek hem de raporlanan muhasebe verilerine bağlı olan sözleşmelere dayalı sonuçları etkilemek için, finansal raporları değiştirme amacıyla yöneticilerin gerek finansal raporlama sürecinde verdikleri kararlarda ve gerekse işlemlerin oluşturulması sırasında takdirlerini kullandıkları zaman ortaya çıkar.” ifadesini kullanmıştır. Konuya ilişkin olarak yapılan çok sayıda tanımın ortak noktası, çeşitli amaçlarla finansal tablo kalemlerini gerçekte olduğundan farklı göstermektir. Bunu yaparken de işletme yönetiminin mali kârı artırmadan muhasebe kârını manipüle ettikleri varsayılmaktadır.

Kâr yönetiminde kullanılan çok sayıda teknik bulunmaktadır. Literatürde açıklanan başlıca teknikler şöyle özetlenebilir:¹⁴

- a. “Kurabiye Kavanozu Rezervi” Teknikleri (“Cookie Jar Reserve” Techniques),
- b. “Büyük Temizlik” Teknikleri (“Big Bath” Techniques),
- c. “Gelecek İçin Büyük Bahis” Teknikleri (“Big Bet on the Future” Techniques),
- d. Yatırım Portföyünü Şişirme (Flushing the Investment Portfolio),
- e. Problem Çocuğu Dışarı At (Throw Out A Problem Child),
- f. Genel Kabul Görmüş Muhasebe İlkelerini Değiştirme (Change GAAP),
- g. Amortisman, İtfa ve Tükenme Payları (Amortisation, Depreciation and Depletion),

¹⁴ Kar yönetim teknikleri konusunda detaylı bilgi için bkz. MCKEE, Thomas E. (2005), *Earnings Management: An Executive Perspective*, Texere, An imprint of Thomson / South - Western, United States of America.

AYARLIOğLU, Mehmet Akif. (2007). *Kar Yönetimi Uygulamaları ve İstanbul Menkul Kıymetler Borsası’nda Test Edilmesi*. Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

YAŞAR, Alpaslan. (2011). *Bağımsız Dış Denetim Kalitesinin Kar Yönetimi Üzerine Etkisi: İMKB’de Kayıtlı İşletmeler Üzerine Bir Uygulama*. Doktora Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.

ACAR, Merve. (2012). *Kâr Yönetimi Tekniklerinden Kârın İstikrarlı Gösterilmesinin Türk Bankacılık Sektöründe Test Edilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

- h. Satıp Daha Sonra Leasinge Geri Alma ve Varlık Değiş-Tokuş Teknikleri (Sale/Leaseback and Asset Exchange Techniques),
- i. Faaliyet ve Faaliyet Dışı Kâr (Operating versus Non-operating Profit),
- j. Borcun Vadeden Önce Ödenmesi (Early Retirement of Debt),
- k. Türev Ürün Kullanımı (Use of Derivatives),
- l. Gemiye batırma (Shrink the Ship).

Ertelenmiş vergilerin kâr yönetiminde kullanılıp kullanılmadığı konusunda çok sayıda araştırma yapılmıştır. Söz konusu çalışmaların ertelenmiş vergiler ile kâr yönetimi arasındaki ilişkiyi değerlendirmesi temel olarak dört başlık altında incelenebilir:

- a. Değerleme karşılıkları (valuation allowance),¹⁵
- b. Vergi karşılıkları (tax contingency),
- c. Ertelenmiş vergi gideri (gelir tablosunda gider olarak aktarılan ertelenmiş vergi-deferred tax expense),
- d. ABD şirketlerinin ABD dışındaki kârlarına ilişkin vergi giderlerinin raporlanmasına yönelik şirket yönetiminin takdir yetkisi.¹⁶

Değerleme karşılığındaki değişiklik, gelir tablosunda vergi gideri olarak izleneceğinden değerlendirme karşılığında bir manipülasyon kâr yönetiminde kullanılabilir. Diğer bir ifadeyle, finansal tabloda değerlendirme karşılığı olması kâr yönetiminin faydalarını azaltır. Bu alanda yapılan çalışmalar, kârı düzleştirme (income smoothing)¹⁷, büyük temizlik (big bath)¹⁸, kurabiye kavanozu

¹⁵ Değerleme karşılıkları (valuation allowances) IFRS uygulamasında söz konusu olmayıp ABD'de SFAS No. 109 gereğince ayrılan bir karşılıktır. Buna göre, işletme yönetimi her dönem sonunda ertelenmiş vergi varlıklarını yeniden değerlendirmekte ve faydasından yararlanılmayacağı **muhtemel** olan ertelenmiş vergi varlığı kadar bir değerlendirme karşılığı ayırmaktadır.

¹⁶ Bu başlıktaki hususu US GAAP'ten kaynaklanan özel bir durum olup bu çalışmada değerlendirilmeyecektir. Ancak bu konudaki detaylı bilgi için bkz. Collins, Hand, ve Shackelford (2001); Krull (2004).

¹⁷ Kârı düzleştirme, kârlarda oluşabilecek tepe noktalarını ya da dip noktaları azaltarak kârların normal kâr seviyesinde seyretmesini sağlamaktır ve performansın iyi olduğu zamanlarda daha düşük performanslı zamanlarda kullanılmak üzere kârların dönemler arası aktarılması gibi adımları içerir.

¹⁸ Büyük temizlik tekniği, genellikle yönetimin değiştiği zamanlarda bir defaya mahsus olarak harcamaların, giderlerin arttırılarak gelecek dönemlerde kârın daha yüksek olmasının garanti altına alındığı ve böylece geçmiş yönetime kıyasla yeni yönetimin performansının daha iyi olduğu izlenimini vermek amacıyla kullanılan bir kâr yönetim tekniğidir.

oluşturma (creating cookie jar)¹⁹, kâr hedeflerini tutturma gibi kâr yönetimi amaçlarını araştırmıştır. Bu çalışmalar [Visvanathan (1998), Miller ve Skinner (1998), Bauman vd. (2001), Schrand ve Wong (2003), Frank ve Rego (2006), Christensen vd. (2008)] değerleme karşılığının, analistlerin beklentilerini karşılama hariç, kâr yönetimi için kullanıldığına dair zayıf kanıtlar sunmaktadır [20]. Edward (2011), konuya farklı açıdan yaklaşıp değerleme karşılıklarının kâr yönetiminde kullanılmadığını belirttikten sonra, değerleme karşılığında ciddi artışın olduğu yılın ertesinde firmaların borçlanma maliyetlerinde artış olduğunu ortaya koyarak değerleme karşılıkları ile firmanın kredibilitesi ve kredi ratingleri arasında bir bağ olduğunu tespit etmiştir.

Kesinleşmemiş vergiler için ayrılan karşılıklar aracılığıyla da kâr yönetiminin yapılıp yapılmadığı çeşitli çalışmaların konusu olmuřtur²¹. Gupta ve Laux (2008), ABD’de vergisel risklerin finansal tablo dipnotlarında açıklanmak zorunda olmadığı 2007 yılı öncesi döneme ilişkin yaptıkları çalışmada, işletme yöneticilerinin vergi karşılıklarını analizlerin beklentilerini tutturmak için kullandıklarını göstermiştir. FIN 48 olarak da bilinen, vergisel risklerin finansal tablo dipnotlarında açıklanmak zorunda olunduğu 2007 sonrasındaki çalışmada ise Gupta vd. (2010) vergi karşılıkların bu amaçla kullanılmadığını tespit etmişlerdir. Ancak aksi sonuca ulaşan çalışmalar da bulunmaktadır. Örneğin, Cazier vd. (2010), firmaların analistlerin beklentilerini tutturmak için finansal raporlama sırasında vergi karşılıklarına ilişkin takdir kullandıklarını bulmuştur. Yazarlar, beklentilerin üstünde kâr elde eden firmaların vergi karşılıklarını daha fazla artırarak ileriki yıllar için rezerv oluşturduklarını ortaya koymuştur.

Bilanço kalemlerinden ziyade gelir tablosuna yönelerek ertelenmiş vergi gideri ile kâr yönetimi arasında ilişkiyi inceleyen çalışmalar da yapılmıştır. Vergi

¹⁹ Kurabiye kavanozu rezervi tekniğine göre, yönetimin gelecek döneme ilişkin harcama ve yükümlülöklere ilişkin tahmin yaparken, tahminlerini harcamaların yüksek olacağı yönünde şekillendirme gibi bir eğilimi olacaktır. Cari dönem içinde olduğundan fazla harcama kaydetmek, gelecekteki mali yıl içinde daha az harcama yapılmasını sağlayacaktır. Bu şekilde yönetim “finansal gevşeme” olarak adlandırılan ve daha sonraki dönemlerde kâr artışı sağlamak için kullanılabilir bir kurabiye kavanozu rezervi oluşturmuş olacaktır.

²⁰ GRAHAM, John R., RAEDY, Jana S., SHACKELFORD, Douglas A. (2012). Research In Accounting For Income Taxes. *Journal fo Accounting And Economics*, 53 (2012), s. 419.

²¹ Ayrılan vergi karşılıkları ile cari dönem kârı azaltırken gelecek dönem kârını artırma imkânı yaratılır. Bu nedenle kesinleşmemiş vergiler için ayrılan karşılığa literatürde “**vergi yastığı (tax cushion)**” denilmektedir.

gideri, kârın açıklanmasının hemen öncesinde kapatılan hesaplardan biri olduğundan, kârı yönetmek için kullanılacak son hesaptır. Muhasebe defterlerine kaydedilen hesapların çoğu yılsonunda kapatılırken, yönetim vergi giderine ilişkin olarak yılsonundan sonra, kendi içinde ve denetçilerle görüşmeler yaptıktan sonra (özellikle ertelenmiş) vergi giderini belirler. Ertelenmiş vergi gideri ile kâr yönetimi arasındaki ilişkiye yönelik ilk çalışma Philips vd. (2003) tarafından yapılmıştır. Yazarlar ertelenmiş vergi giderinin, yönetimin kâr azalışını önlemek ve zarar açıklamaktan kaçınmak suretiyle, kâr yönetiminde kullanıldığına dair güçlü kanıtlar sunarken, analistlerin kâr beklentilerini karşılamada kullanıldığına dair bir kanıt bulamamışlardır. Dhaliwal vd. (2004), firmaların analistlerin beklentilerini karşılamak için vergi gideri hesabını kullanıp kullanmadıklarını incelemiş ve yılın 3. çeyreği ile 4. çeyreğinde açıklanan efektif vergi oranları arasındaki fark ile kâr yönetimi olmasaydı yılın sonundaki kâr beklentilerinden sapma tutarı arasında negatif bir ilişki olduğunu göstermiştir. Dolayısıyla, çalışma firmaların piyasanın kâr beklentilerinin altında kalacaklarını öngördüklerinde, etkin vergi oranını düşürmek suretiyle vergi giderini azaltarak; kâr beklentilerinin üstüne çıkacaklarını öngördüklerinde, etkin vergi oranını yükseltmek suretiyle vergi giderini artırarak (bu ikinci durum daha az kullanılmaktadır) kârı yönettiklerini ortaya koymuştur.

Gleason ve Mills (2008) ile Dhaliwal vd. (2004)'nin ulaştığı sonuçların piyasa tarafından algılandığını, yani bu şekilde yapılan kâr yönetimine karşı piyasanın zayıf tepki verdiğini, dolayısıyla manipüle edilmiş kârın piyasa tarafından görüldüğünü ortaya koymuştur. Bu iki çalışma, piyasaların analistlerin beklentilerini karşılamak için firmaların vergi giderini kullanarak kârı yönettiklerini bildikleri halde, yine de bu yönde tutum sergilediklerini göstermektedir.

Literatürde, ertelenmiş vergilerin kâr yönetiminin ötesine geçilerek muhasebe hilesinde²² kullanıldığına dair çalışmalar da bulunmaktadır. Erickson

²² Muhasebe hileleri; işletmenin kaynaklarının veya varlıklarının bilerek veya isteyerek yanlış hesaplarda gösterilmesi, suiistimal edilmesi, yanlış yönlendirilmesi neticesinde ortaya çıkmaktadır. Bu durumda da çalışanlar kendilerine menfaat sağlamak amacı ile yanlış finansal tablolar hazırlamaktadır. Bir muhasebe hilesinden bahsedebilmek için iki unsurun bulunması gerekmektedir:

1- Muhasebe hataları için geçerli olan durumun tam kasit unsuru barındırması gerekmektedir. Yani hilede hatadan farklı olarak kasten yanıltma vardır. Hile yapan kişiler, ya karşı tarafı bilinçli olarak

vd. (2004), SEC²³ tarafından muhasebe hilesi yaparak kârlarını olduğundan fazla göstermekle suçlanan 27 Şirket üzerinde yaptıkları araştırmada, bu Şirketlerin mali kârlarını muhasebe kârlarıyla kısmen uyumlaŐtırdıklarını, ama fazla beyan edilen kârın bir kısmı üzerinden vergi ödediklerini, geri kalan kısmı üzerinden ertelenmiş vergi borcu hesapladıklarını (ortalama 1 \$ fazla beyan edilen vergi öncesi kâr üzerinden 0,11 \$ fazla vergi ödediklerini) tespit etmiştir.

Badertscher vd. (2006), uyumlaŐtırma yapma veya yapmama konusunda kâr yönetimi tercihine etki eden Şirket özelliklerine yoğunlaşmış ve uyumlaŐtırma yapmamaya dönük kâr yönetiminin daha yaygın olduğunu, yani yöneticilerin fazla raporlanan muhasebe kârının tamamını mali kâr olarak beyan etmediklerini bulmuşlardır. Yazarlar, ileriye taşınan net faaliyet zararı, yüksek serbest nakit akışı, yüksek kalitede denetçiye sahip Şirketlerin daha fazla uyumlaŐtırmaya dönük kâr yönetim stratejisine sahip olduklarını tespit etmiştir.

Ettredge vd. (2008), SEC tarafından muhasebe hilesi yaparak kârını yüksek gösterdikleri gerekçesiyle cezalandırılan 65 Şirket üzerinde yaptıkları araştırmada, yüksek düzeyde ertelenmiş vergi gideri ile yüksek olasılıkla muhasebe hilesi yapılması arasında bir ilişki olduğunu; muhasebe hilesinin baş gösterdiği yılda güçlü kanıt, hileden önceki yılda ise orta düzeyde kanıt göstererek ortaya koymuşlardır.

---

aldatmaya gitmekte ya da gerçekleri yanlış açıklayarak karşı tarafı irade dışı yanlış açıklama yapmaya itmektedirler. Bir yanlışın kasti olması için iki şartın varlığı gerekmektedir.

a- Hile yapan kişi ya da kişiler yapılan yanlışlığın farkında olmalıdır.

b- Hile yapan kişi ya da kişiler karşı tarafın bu ifadelerine inandıklarını ve bu yanlış ifadeler ile sözleşme kuracağını ve rapor verileceğini bilmelidir.

2- Őİletmelerdeki çalışanların ya da yöneticilerin çıkar sağlamak amacıyla hareket etmesi gerekmektedir. Kişilerin çıkar sağlamalarına dayalı bir eylem olması da zaten kasıtlı bir girişimi ifade etmektedir. Kişisel çıkarlar için yapılan hile, işletmenin çıkarlarına ters düşmektedir ve işletmeye zarar vermektedir. Muhasebe hileleri konusunda detaylı bilgi için bkz. Yıldız, E. ve Baskan, T. D. (2014). Muhasebe Hilelerinin Önlenmesinde Kullanılan Araçlar: BİST Şirketleri Üzerine Bir Araştırma. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, Nisan 2014, 1-18.

²³ SEC (Securities Exchange Commission), ABD'de sermaye piyasalarının düzenlemesi ve denetlenmesinden sorumlu devlet kuruluşudur.

10. SONUÇ

Çalışmada ertelenmiş vergilerin hesaplanması, finansal tablolara yansıtılması ve karı manipüle etme aracı olarak kullanılabilmesinden dolayı önemi ve bu alanda yapılan araştırmalar ve elde edilen bulgular üzerinde durulmuştur. Bu bağlamda çalışma daha ziyade bir literatür araştırması niteliğinde sunulmuş olup, özellikle yabancı literatürde yer alan çalışmaların Türkçe literatüre katkı sağlaması hedeflenmiştir.

Bu araştırmada ertelenmiş vergilerin;

- oran analizindeki önemi,
- işletmenin muhasebe politikası seçimlerinin tutuculuk derecesini belirlemede önemi,
- işletmenin sermaye yapısı üzerindeki etkisi,
- vergi reformlarına olan kurumsal tepkiyi ölçmede etkisi,
- gelecekte ödenecek vergileri öngörmedeki etkisi,
- firma değeri ve hisse senedi fiyatları üzerindeki etkisi,
- kârın kalitesine ve yönetimine etkisi,

açıklanmaya çalışarak, finansal tablo kullanıcıları açısından önemi vurgulanmıştır.

Yapılan araştırmada, ertelenen vergilerin, finansal tablolar ve finansal bilgi kullanıcıları üzerindeki etkisi konusunun yabancı literatürde, özellikle ABD'deki çalışmaların, bundan 25-30 yıl öncesine kadar uzandığı ve farklı açılardan incelendiği dikkat çekerken, Türkiye'de bu çalışmaların çok az sayıda ve yeni olduğu görülmüştür. Ülkemizdeki çalışmaların daha ziyade ertelenen vergilerin hesaplanmasına ve muhasebeleştirilmesine ilişkin olduğu, ertelenen vergilerin finansal tablo kullanıcılarına etkilerini konu eden "yok denecek" kadar az araştırma niteliğinde çalışma bulunduğu belirlenmiş olup bu çalışmanın ileride bu konuda araştırma yapacaklara faydalı olacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Acar, Merve. (2012). "Kâr Yönetimi Tekniklerinden Kârın İstikrarlı Gösterilmesinin Türk Bankacılık Sektöründe Test Edilmesi". Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Amir, E., Kirschenheiter M. T., And Willard, K. (1997). The Valuation Of Deferred Taxes. *Contemporary Accounting Research*, 14 (4): 597-622.
- Amir, E., Sougiannis, T. (1999). Analysts' Interpretation And Investors' Valuation Of Tax Carryforwards. *Contemporary Accounting Research*, No. 16, 1-33.
- Ayanoğlu, Yıldız, (2001). "Dönem Net Karının Belirlenmesi Ve Ertelenen Vergi Etkilerinin Finansal Tablolara Yansıtılması", Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- Ayarlıoğlu, Mehmet Akif. (2007). Kar Yönetimi Uygulamaları Ve İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'nda Test Edilmesi. Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Badertscher, B., Phillips, J., Pincus, M. And Rego. S. (2006). Tax Implications Of Earnings Management Activities: Evidence From Restatements. Working Paper, University Of Connecticut.
- Bauman, C., Bauman, M., Halsey, R. (2001). Do Firms Use The Deferred Tax Asset Valuation Allowance To Manage Earnings? *Journal Of The American Taxation Association*, 23 (Suppl), 27-48.
- Beaver, W., Dukes, R. (1972). Intraproduct Tax Allocation, Earnings Expectations, And The Behavior Of Security Prices. *The Accounting Review*. No. 47, Vol. 2, 320-332.
- Cazier, R., Rego, S., Tian, X., Wilson, R. (2010). Did Fin 48 Stop "Last Chance" Earnings Management Through Tax Reserves? University Of Iowa Working Paper.
- Cheung, Joseph K. (1989). On The Nature Of Deferred Income Taxes. *Contemporary Accounting Research*. Spring1989, Vol. 5 Issue 2, 625-641.
- Christensen, T., Paik, G., Stice, E. (2008). Creating A Bigger Bath Using The Deferred Tax Valuation Allowance. *Journal Of Business Finance & Accounting*, 35 (5-6), 601-625.
- Collins, J., Hand, J., Shackelford, D. (2001). Valuing Deferral: The Effect Of Permanently Reinvested Foreign Earnings On Stock Prices. In: James, J., Hines, R. (Eds.), *International Taxation And Multinational Activity*, University Of Chicago Press, Chicago.
- DeAngelo, H. And Masulis, R. W. (1980). Optimal Capital Structure Under Corporate And Personal Taxation. *Journal Of Financial Economics* 8, 3-29.
- Dechow, Patricia, Ge, Weili, Schrand, Catherine. (2010). Understanding Earnings Quality: A Review Of The Proxies, Their Determinants And Their Consequences. *Journal Of Accounting And Economics*, 50 (2010), 344-401.
- Dotan, A. 2003. On The Value Of Deferred Taxes. *Asian Pacific Journal Of Accounting And Economics*, 10 (2). 173-186.
- Diehl, Kevin A. (2013). Temporary Book-Tax Differences Under IFRS. *Taikomoji Ekonomika: Sisteminiai Tyrimai*, 2013.7/1, 99-116.

- Dhaliwal, D., Trezevant, R., Wilkins, M. (2000). Tests Of Deferred Tax Explanation Of The Negative Association Between The Lifo Reserve And Firm Value. *Contemporary Accounting Research*. No. 17, 41-59.
- Dhaliwal, D., Gleason, C., Mills, L. (2004). Last-Chance Earnings Management: Using The Tax Expense To Meet Analysts' Forecasts. *Contemporary Accounting Research* 21, 431-459.
- Edwards, A., S. (2011). Does The Deferred Tax Asset Valuation Allowance Signal Firm Creditworthiness? (Doctoral Dissertation, University Of Washington, 2008). Umi Microform 3485363.
- Erickson, M., Hanlon, M. And Maydew, E. (2004). How Much Will Firms Pay For Earnings That Do Not Exist? Evidence Of Taxes Paid On Allegedly Fraudulent Earnings. *The Accounting Review* 79 (2): 387-408.
- Ettredge M., L., Sun L., Lee, P., And Anandarajan, A., A. (2008). Is Earnings Fraud Associated With High Deferred Tax And/Or Book Minus Tax Levels? *Auditing: A Journal Of Practice & Theory*, Vol. 27, No. 1 May 2008, 1-33.
- Frank, M., Rego, S. (2006). Do Managers Use The Valuation Allowance Account To Manage Earnings Around Certain Earnings Targets? *Journal Of The American Taxation Association*, 28, 43-65.
- Frank, M. M., Lynch, L. J., And Rego, S. O. (2009). Tax Reporting Aggressiveness And Its Relation To Aggressive Financial Reporting. *Accounting Review*, 84, 467-496.
- Frischmann, P., Shevlin, T., Wilson, R. (2008). Economic Consequences Of Increasing The Conformity In Accounting For Uncertain Tax Benefits. *Journal Of Accounting And Economics*. 46, 261-278.
- Givoly, D., Hayn, C., Ofer, A. R. And Sarig, O. (1992). Taxes And Capital Structure: Evidence From Firms' Response To The Tax Reform Act Of 1986. *Review Of Financial Studies*, Vol. 5, No. 2, 331-355.
- Givoly, D., Hayn, C. (1992). The Valuation Of The Deferred Tax Liability: Evidence From The Stock Market. *The Accounting Review*, 67, 394-41.
- Gleason, C., Mills, L. (2008). Evidence Of Differing Market Responses To Beating Analysts' Targets Through Tax Expense Decreases. *Review Of Accounting Studies*, 13, 295-318.
- Graham, J. R. And Tucker, A. L. (2006). Tax Shelters And Corporate Debt Policy, *Journal Of Financial Economics*, Vol. 81, 563-594.
- Graham, J. R., Lang, M. H., And Shackelford, D. A. (2004). Employee Stock Options, Corporate Taxes, And Debt Policy. *Journal Of Finance*, 59, 1585-1618.
- Graham, John R., Raedy, Jana S., Shackelford, Douglas A. (2012). Research In Accounting For Income Taxes. *Journal Fo Accounting And Economics*, 53 (2012), 412-434.
- Gupta, S., Laux, R. (2008). Do Firms Use Tax Cushion Reversals To Meet Earnings Targets? Arizona State University Working Paper.
- Gupta, S., Laux, R., Lynch, D. (2010). Do Firms Use Tax Cushion Reversals To Meet Earnings Target: Pre- And Post-Fin 48. Michigan State University Working Paper.

- Guenther, David A. (1994). Earnings Management In Response To Corporate Tax Rate Changes: Evidence From The 1986 Tax Reform Act. *The Accounting Review* 69 (1), 230–243.
- Guenther, D., And Sansing, R.. (2000). Valuation Of The Firm In The Presence Of Temporary Book-Tax Differences: The Role Of Deferred Tax Assets And Liabilities. *The Accounting Review* 75 (1). 1–12.
- Guenther, D., And Sansing, R. (2004). The Valuation Relevance Of Reversing Deferred Tax Liabilities. *The Accounting Review*, 79 (2). 437–451.
- Hanlon, M., Laplante, S., Shevlin, T. (2005). Evidence For The Possible Information Loss Of Conforming Book Income And Taxable Income. *Journal Of Law And Economics*, XLVIII, 407–442.
- Hanlon, M. (2005). The Persistence And Pricing Of Earnings, Accruals, And Cash Flows [Where] Firms Have Large Book-Tax Differences. *The Accounting Review*, No. 80, 137-166.
- Harrington, Christine; Smith, Walter; Trippier, Donald. (2012). Deferred Tax Assets And Liabilities: Tax Benefits, Obligations And Corporate Debt Policy. *Journal Of Finance & Accountancy*, 2012, Vol. 11, 1-18.
- Herbohn, Kathleen, Tutticci, Irene, And Khor, Pui See. (2010). Changes In Unrecognised Deferred Tax Accruals From Carry-Forward Losses: Earnings Management Or Signalling? *Journal Of Business Finance & Accounting*, 37(7) & (8), 763–791.
- Healy, Paul M. And James M. Wahlen. (1999), A Review Of The Earnings Management Literature And Its Implications For Standard Setting Accounting Horizons; Vol: 13, No: 4; December 1999; 365 – 383
- Jung, Do-Jin. (2004). The Valuation Allowance For Deferred Tax Assets: Predictive Ability, Earnings Management Implications, And Information Content. (Doctoral Dissertation, University Of Kentucky, 2004). Umi Microform 3140109.
- Kahle, K. M., And Shastri, K. (2005). Firm Performance, Capital Structure, And The Tax Benefits Of Employee Stock Options. *Journal Of Financial And Quantitative Analysis*, 40, 135-160.
- Krull L. K. (2004). The Permanently Reinvested Earnings Designation, Taxes, And Earnings Management. *The Accounting Review*, Vol. 79, Issue 3, 745-767.
- Kumar, K. R., And Visvanathan, G. (2003). The Information Content Of The Deferred Tax Valuation Allowance. *The Accounting Review*, 78. 2 (April), 471-490.
- Laux, Rick C., (2013). The Association Between Deferred Tax Assets And Liabilities And Future Tax Payments. *The Accounting Review*, Vol. 88, No. 4, 1357–1383.
- Lev, B., Nissim, D. (2004). Taxable Income, Future Earnings, And Equity Values. *The Accounting Review*. No. 79, 1039-1074.
- McKee, Thomas E. (2005), *Earnings Management: An Executive Perspective*, Texere, An Imprint Of Thomson / South - Western, United States Of America.
- MacKie-Mason, J. K. (1990). Do Taxes Affect Corporate Financing Decisions? *Journal Of Finance*, Vol. 45, No. 5, 1471–1493.
- Maydew, Edward L., (1997). Tax-Induced Earnings Management By Firms With Net Operating Losses. *Journal Of Accounting Research* 35 (1), 83–96.

- Miller, G., Skinner, D. (1998). Determinants Of The Valuation Allowance For Deferred Tax Assets Under Sfas No. 109. *The Accounting Review*, 73, 213–233.
- Poterba, James M., Rao, Nirupama S., And Seidman, Jeri K. (2011). Deferred Tax Positions And Incentives For Corporate Behavior Around Corporate Tax Changes. *National Tax Journal*, March 2011, 64 (1), 27–58.
- Phillips, J., Pincus, M., Rego, S., (2003). Earnings Management: New Evidence Based On The Deferredtax Expense. *The Accounting Review*, 78 (April): 491–521.
- Rayburn, J., (1986). The Association Of Operating Cash Flow And Accruals With Security Returns. *Journal Of Accounting Research*, 24 (Supplemental), 112–133.
- Revsine, L., Collins, D. Ve Johnson, B., (2005). *Financial Reporting and Analysis* (3.ed), Prentice Hall, New Jersey.
- Robinson, L., Schmidt, A. (2009). Firm And Investor Responses To Uncertain Tax Benefit Disclosure Requirements. Dartmouth University Working Paper.
- Sansing, R. (1998). Valuing The Deferred Tax Liability. *Journal Of Accounting Research*, September, 36(2), 357-363.
- Schrand, C., Wong, F. (2003). Earnings Management Using The Valuation Allowance For Deferred Tax Assets Under Sfas No. 109. *Contemporary Accounting Research*, 20, 579–611.
- Schipper, Katherine. (1989), Commentary On Earnings Management. *Accounting Horizons*, Vol: 3, No: 4, December 1989, 91 – 102.
- Scholes, Myron S., Wilson, G. Peter, And Wolfson, Mark A. (1992). Firms' Responses To Anticipated Reductions In Tax Rates: The Tax Reform Act Of 1986." *Journal Of Accounting Research* 30 (Supplement), 161–187.
- Shenoy, C. And Koch, P. D. (1996). The Firm's Leverage–Cash Flow Relationship, *Journal Of Empirical Finance*, Vol. 2, 307–331.
- Shivdasani, A., And Stefanescu, I. (2010). How Do Pensions Affect Corporate Capital Structure Decisions? *Review Of Financial Studies*, 23, 1287-1323.
- Thomas, J., Zhang, F. (2007). *Tax Income Momentum*. - Working Paper, Yale University, Department Of Accounting
- Visvanathan, G. (1998). Deferred Tax Valuation Allowances And Earnings Management. *Journal Of Financial Statement Analysis*, 3, 6–15.
- Weber, D. (2009). Do Analysts And Investors Fully Appreciate The Implications Of Book-Tax Differences For Future Earnings? *Contemporary Accounting Research*, No. 26, 1175-1206.
- Wells, Kyle S. (2008). *Corporate Taxes, Leasing, And Debt*. (Doctoral Dissertation, The University Of Utah, 2008). Umi Microform 3303436.
- Wilson, R. J. (2009). An Examination Of Corporate Tax Shelter Participants. *Accounting Review*, 84, 969-999.
- Yaşar, Alpaslan. (2011). Bağımsız Dış Denetim Kalitesinin Kar Yönetimi Üzerine Etkisi: İMKB'de Kayıtlı İşletmeler Üzerine Bir Uygulama. Doktora Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.

- Yel, Tülay. (2009). Kâr Kalitesi Ve Dönem Kârıyla Gelecek Dönem Kârları Ve Hisse Senedi Getirileri Arasındaki İlişkinin İMKB’de Test Edilmesi. Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Yereli, A., Kayalı, N. ve Yeğinboy, Y., (2012). TMS 12-Gelir Vergileri Standardına Göre, Ertelenmiş Vergi Varlığı ile Yükümlülüklerinin Muhasebeleştirilmesi ve Mali Tablolar zerindeki Etkisi. Dayanışma Dergisi, Nisan 2012, Sayı 114, 16-26.
- Yıldız, E. Ve Başkan, T. D. (2014). Muhasebe Hilelerinin nlenmesinde Kullanılan Araçlar: Bist Şirketleri zerine Bir Araştırma. Muhasebe Ve Finansman Dergisi, Nisan 2014, 1-18.